

monumentenvereniging 15 april 1945 doesburg

Poortersdag 2016: Bunnik en Wijk bij Duurstede.

Fort bij Vechten bij Bunnik is gebouwd van 1867 tot 1870.

Het is binnen de gracht 17 ha groot en binnen de grenspalen 23 ha. Er zijn 16 miljoen bakstenen verwerkt in de 22 gebouwen van het fort.

Het maakt deel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en is sinds 1996 eigendom van Staatsbosbeheer. Van 1950 tot 1996 was het fort in gebruik bij Defensie (150e depot) voor de opslag van non-ferro- en ferrometalen en rubberen binnen- en buitenbanden.

Sinds 10 oktober 2015 is hier het Waterliniemuseum Fort bij Vechten gevestigd.

Fort Vechten

bestaat, onder andere, uit flank- en reversbatterijen, een bomvrije kazerne, wachtgebouwen, remises, een reduit, en een glacis ook wel buitenfort genoemd. Fort bij Vechten is na Fort bij Rijnauwen het grootste fort van de **Nieuwe Hollandse Waterlinie**. Beide forten dienden om de Houtense Vlakte af te grendelen.

Huidige bestemming

In het fort is het Nationale Waterliniecentrum gebouwd, een uitgebreid informatiecentrum over de Waterlinie, dat bij de opening de naam Waterliniemuseum Fort bij Vechten heeft gekregen.

Middenin dit bijzondere museumgebouw, ontworpen door architect Anne Holtrop, vind je een 50

meter lange openlucht maquette van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Als deze onder water wordt gezet, kun je zelf ervaren hoe de linie werkt. En mocht je er nog geen genoeg van hebben dan kun je binnenin het museum met een virtual reality-bril op over de waterlinie vliegen en zien wat nog nooit iemand heeft gezien; de Nieuwe Hollandse Waterlinie die onder water is gezet!

Op het terrein van het fort is een unieke vorm van flora en fauna. Zo leven er 5 soorten vleermuizen (baardvleermuis, franjestaartvleermuis, dwergvleermuis, grootoorvleermuis en de watervleermuis).

Bij de aanleg van het fort en in de directe omgeving ervan zijn Romeinse overblijfselen gevonden.

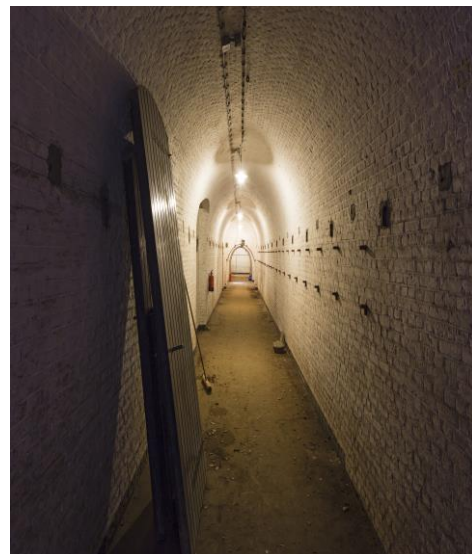
Replica van een Romeinse wachttoren bij Fort bij Vechten

In de Romeinse tijd heeft hier een castellum gestaan dat bekend stond onder de naam Fectio.

Op een toegangsweg is een hedendaagse gedenksteen aan de toenmalige Romeinse grens (limes) geplaatst.

maquette Nieuwe Hollandse waterlinie

gang in het fort

Wijk bij Duurstede.

Zicht op Wijk bij Duurstede

Voor het naamdeel Wijk worden verschillende verklaringen gegeven, zoals dat het onder meer herleid zou kunnen worden tot het Romeinse vicus, of het Germaanse wik wat weer "bocht" of "inham" betekent. Het naamdeel Duurstede laat zich herleiden tot de vroegere handelsplaats Dorestad, welke naam op zijn minst deels van Keltische oorsprong is.

Tijdens de Romeinse tijd bevond zich hier aan de Rijn een Romeins castellum, wellicht Levefanum. Ook liep de noordelijke grens (limes) van het Romeinse Rijk dwars door Wijk bij Duurstede.

Fibula van Dorestad uit circa 775-800 gevonden in een waterput van Dorestad.

In de vroege middeleeuwen lag er een van de belangrijkste handelsplaatsen van Noordwest-Europa: Dorestad. Rond 850 viel Dorestad door aanvallen van de Vikingen. Zo was tot vrij recent de geschiedschrijving. Er wordt inmiddels echter ernstig rekening mee gehouden dat natuurlijke en (kerk)politieke factoren tezamen met de verschuivende machtsverhoudingen waarschijnlijk een belangrijkere rol speelden. De Rijnbedding zou zich wat verplaatst hebben, de haven zou op dat moment ook beginnen te verzanden en daarenboven kwam er een waterstijging. Het verval van Dorestad betekende bloei voor Tiel, Deventer en later Utrecht.

Wijk bij Duurstede kreeg in 1300 stadsrechten van Gijsbrecht van Abcoude en was gebouwd aan en in 1270 gebouwde woontoren die zou groeien tot kasteel Duurstede.

Kasteel Duurstede

Waarschijnlijk is kort daarop ter verdediging van de stad begonnen met het aanbrengen van een aarden omwalling en omgrachting waarbij voor de omgrachting deels gebruik werd gemaakt van de oude rivierbeddingen.

Midden 14e eeuw werd de stad in oostelijke richting uitgebreid en vermoedelijk werd in dezelfde periode de stad voorzien van een stadsmuur die voorzien was van stadspoorten en versterkingstorens. De stadsmuur en omgrachting werden rond 1445 vernieuwd.